

Streszczenie popularnonaukowe

Projekt ma na celu zbadanie czy oraz w jaki sposób lobbying oddolny wpływa na zachowania polityczne członków niższych izb parlamentu Niemiec (Bundestag), Polski (Sejm) i Zjednoczonego Królestwa (Izba Gmin). Badaniom poddana zostanie aktywność posłów obecnej i poprzedniej kadencji parlamentu (w przypadku Niemiec i Zjednoczonego Królestwa chodzi tutaj o lata 2017-2022, a Polski o okres między 2015-2022 rokiem). Państwa te zostały dobrane celowo. Stanowią one najbardziej skrajne przypadki z punktu widzenia ordynacji wyborczej w nich funkcjonującej, tj. jednomandatowe okręgi wyborcze w Zjednoczonym Królestwie, proporcjonalny system wyborczy w Polsce oraz unikatowy w skali świata, spersonalizowany, proporcjonalny system wyborczy w Niemczech.

Przez pojęcie lobbyngu oddolnego należy rozumieć wszelkie formy aktywności obywateli, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i zawodowych lobbystów mających na celu wywarcie wpływu na władzę publiczną w sposób pośredni, tj. przez kształtowanie opinii publicznej i mobilizowanie jak największej liczby obywateli do podejmowania działań (np. składania petycji, masowego mailingu, czy też wzięcia udziału w demonstracji), które wpłyną na zachowanie polityczne decydentów (np. radnych, posłów, ministrów, premiera, itd.).

W ramach projektu zostaną podjęte następujące działania badawcze:

- 1) Analiza danych zastanych. Poddane analizie zostaną: a) petycje składane do parlamentów analizowanych państw; b) protokoły z głosowań posłów w sprawach, których petycje dotyczyły; c) programy partii politycznych znajdujących się w parlamencie. Dane zebrane na tym etapie zostaną wykorzystane do przygotowania kwestionariuszy wywiadów (patrz działanie 2).
- 2) Wywiady częściowo ustrukturyzowane. Wywiady zostaną przeprowadzone z 15 parlamentarzystami i 10 organizatorami/współorganizatorami oddolnych akcji lobbyngowych z każdego z analizowanych państw. Będą dotyczyły doświadczeń respondentów i ich stosunku do lobbyngu oddolnego. Dane zebrane w trakcie wywiadów zostaną zastosowane przy tworzeniu ankiet (patrz działanie 3)
- 3) Badania ankietowe. Do wzięcia udziału w badaniach zostaną zaproszeni wszyscy posłowie obecnej kadencji parlamentu Niemiec, Zjednoczonego Królestwa i Polski. Ankiety zostaną zaprojektowane przy pomocy specjalnego oprogramowania (Qualtrics CustomerXM), które zapewni pełną anonimowość uczestnikom. Badania umożliwią uzyskanie szczegółowych informacji na temat determinantów efektywności lobbyngu oddolnego.
- 4) Operacjonalizacja danych przy pomocy specjalistycznego oprogramowania (SPSS Statistics). Działanie nr 2 – tj. wywiady częściowo ustrukturyzowane – będą realizowane w Berlinie, Londynie i Warszawie. Miasta te są siedzibami parlamentów analizowanych państw. Pozostałe działania będą wykonywane z miejsca pracy kierownika projektu (Wrocławia).

W analizowanych państwach organizowanych jest znacznie więcej oddolnych akcji lobbyngowych niż 20-30 lat temu. Ponadto stają się one są coraz liczniejsze (np. „Czarny Protest” w Polsce, strajk klimatyczny w Niemczech, kampania na rzecz organizacji drugiego referendum w sprawie obecności w Unii Europejskiej w Zjednoczonym Królestwie). Pomimo tego, że problem efektywności lobbyngu oddolnego zyskał współcześnie na znaczeniu, nadal nie wiemy, dlaczego część oddolnych akcji lobbyngowych kończy się sukcesem, a inne porażką. Projekt ten umożliwi wypełnienie tej luki badawczej.

Wyniki projektu pozwolą na określenie czynników wywierających pozytywny, jak i negatywny wpływ na efektywność lobbyngu oddolnego. W szczególności umożliwią odpowiedzieć na pytanie, czy efektywność lobbyngu oddolnego w Niemczech, Zjednoczonym Królestwie i/lub Polsce jest zależna od:

- a) liczby osób wpływających na posła;
- b) znaczenia jakie przywiązuje poseł do sprawy (czy dana sprawa jest dla niego bardziej, czy mniej istotna);
- c) roli, jaką odgrywa partia w systemie politycznym, do której należy poseł (czy należy do ugrupowań tworzących rząd, czy też do opozycji);
- d) ordynacji wyborczej funkcjonującej w państwie;
- e) stanu w jakim znajduje się państwo (chodzi o wpływ pandemii Covid-19 na efektywność lobbyngu oddolnego).

Niniejszy projekt pozwoli wyznaczyć podobieństwa i różnice między członkami parlamentu Niemiec, Zjednoczonego Królestwa i Polski w zakresie sposobu reagowania przez nich na lobbying oddolny.

Wyniki badań zostaną przedstawione podczas międzynarodowej konferencji naukowej oraz w artykułach opublikowanych w prestiżowych, międzynarodowych czasopismach naukowych.